

Ontmoeting tussen Trump en Xi staat in het teken van beheersing van de Amerikaans-Chinese economische en militaire rivaliteit

Posted on 14 mei 2026 by Johannes Vervloed

De wereldorde wordt deze week niet alleen geschreven in diplomatieke nota's of militaire strategieën, maar in de persoonlijke dynamiek tussen twee mannen: Donald Trump en Xi Jinping. Wat zich in Beijing afspeelt, is geen gewone topontmoeting. Het is een confrontatie tussen twee visies op macht, technologie en wereldorde — met gevolgen die nog lang voelbaar zullen zijn.

Wat staat er op het spel

De inzet is enorm. Oorlog of stabiliteit in het Midden-Oosten. Escalatie of beheersing van de Amerikaans-Chinese rivaliteit. En misschien wel het meest onderschatte dossier: de vraag wie de regels bepaalt voor artificiële intelligentie, de technologie die de komende eeuw economisch, militair en maatschappelijk zal domineren.

Maar het belangrijkste is de-escalatie: een nieuwe handelsafspraak of minstens een verlenging van de bestaande commerciële wapenstilstand tussen de VS en China, plus afspraken over technologie, Taiwan, Iran en zeldzame aardmetalen.

De meest directe inzet is handel: tarieven, markttoegang en de vraag of de huidige pauze in de handelsoorlog wordt verlengd. Met mogelijke concrete deals zoals Chinese aankopen van Amerikaanse landbouwproducten en eventueel Boeing-toestellen.

Een tweede grote inzet is technologie, vooral exportcontroles op halfgeleiders en AI-chips. China wil die beperkingen versoepeld zien, terwijl Washington juist druk wil houden op de toegang tot geavanceerde Amerikaanse technologie.

Ook zeldzame aardmetalen staan centraal, omdat China daarmee veel invloed heeft op wereldwijde toeleveringsketens. De gesprekken kunnen gaan over het versoepelen of verlengen van exportcontroles, iets dat direct raakt aan auto-industrie, elektronica en defensieproductie.

Taiwan en Iran

Taiwan blijft een gevoelig politiek – en veiligheidsdossier. Beijing zal waarschijnlijk druk zetten op Washington om zijn steun en wapenleveranties aan Taipei te herzien, terwijl de VS juist strategische ambiguïteit en afschrikking willen behouden.

Door de oorlog in Iran heeft deze top ook een bredere geopolitieke lading gekregen. Iran en de Straat van Hormuz kunnen de energieprijzen en dus ook de economische druk op beide landen beïnvloeden, waardoor dit onderwerp de handelsagenda deels overschaduwt.

Voor markten is de belangrijkste vraag of deze ontmoeting de onzekerheid vermindert. Dat kan ook zonder een groot akkoord worden bereikt. Alleen al het vermijden van nieuwe escalatie kan positief zijn voor aandelen, industrie en grondstoffen, terwijl mislukking juist snel tot nieuwe spanningen kan leiden.

Het belang van persoonlijke communicatie

Dat Donald Trump opnieuw centraal staat in deze geopolitieke draaikolk is op zich veelzeggend. Zijn presidentschap werd jarenlang beschouwd als impulsief,

transactioneel en gedreven door persoonlijke relaties eerder dan door een institutionele strategie. Toch lijkt juist die persoonlijke diplomatie nu opnieuw bepalend te worden. Volgens het Witte Huis heeft de ontmoeting met Xi Jinping een 'enorme symbolische betekenis'. Dat klopt – maar het is vooral de inhoud achter de symboliek die ertoe doet.

Bovendien schuilt in zijn praktische aanpak ook een paradoxale kans. Trump gelooft al jaren dat zijn persoonlijke relatie met Xi sterker en pragmatischer is dan de harde anti-China-houding binnen Washington. Critici vrezen dat dit kan leiden tot gevaarlijke toegevingen, vooral rond Taiwan. Maar zelfs sceptici moeten erkennen dat communicatie tussen rivalen noodzakelijk blijft. Tijdens de Koude Oorlog voorkwamen directe lijnen tussen Washington en Moskou meermaals catastrofes. Vandaag ontbreekt een vergelijkbaar mechanisme tussen de VS en China grotendeels.

Schaduw boven topontmoeting

Daarbij is een fundamentele vraag aan de orde: kunnen de Verenigde Staten en China hun rivaliteit beheersen of stevenen zij af op economische ontkoppeling en uiteindelijk militaire confrontatie?

Die vraag wordt steeds urgenter. Taiwan hangt als een schaduw boven de topontmoeting. Voor China is het eiland een onafgewerkt hoofdstuk van nationale hereniging. Voor de Verenigde Staten is Taiwan tegelijk een democratische bondgenoot én de spil van de wereldwijde halfgeleiderindustrie — cruciaal voor de AI-revolutie. Een conflict rond Taiwan zou niet alleen een regionale oorlog betekenen, maar een economische schokgolf veroorzaken die de volledige wereldeconomie raakt.

Conflicten hangen samen

Daar komt nog bij dat de spanningen rond Iran de relatie tussen Washington en Beijing verder vergiftigen. Terwijl de oorlog in het Midden-Oosten blijft smeulen, beschuldigt de Amerikaanse regering Chinese bedrijven ervan Iran indirect te ondersteunen via satellietbeelden en technologische samenwerking. De recente sancties tegen Chinese satellietfirma's tonen aan dat geopolitieke conflicten vandaag niet langer los van elkaar bestaan. Oekraïne, Iran, Taiwan en AI zijn geen aparte dossiers meer; ze zijn met elkaar verweven in de machtsstrijd tussen

grootmachten.

AI-hotlines

Verder is het opvallend dat beide leiders nu voor het eerst serieus lijken te praten over samenwerking rond AI-veiligheid. Dat onderwerp klinkt technocratisch, maar is potentieel van existentiëler belang dan nucleaire ontwapening ooit was. Geavanceerde AI-systemen ontwikkelen zich sneller dan regeringen kunnen reguleren. Cyberaanvallen, autonome wapensystemen, desinformatie en strategische manipulatie dreigen de internationale stabiliteit fundamenteel te ondermijnen.

De vergelijking met nucleaire 'hotlines' uit de Koude Oorlog is daarom treffend. Net zoals kernwapens destijds dwongen tot nieuwe vormen van communicatie en crisisbeheer, zou artificiële intelligentie nu hetzelfde kunnen afdwingen. Niet uit idealisme, maar uit wederzijds eigenbelang.

Europa geen speler maar speelveld

De regels van de wereldorde worden in toenemende mate door de VS en China gemaakt en de EU zal niettegenstaande de ambitie van de Europese Commissie regelvolger worden in plaats van regelmaker. Europa, beter gezegd de EU, is geen eenheid, laat staan een grootmacht. Daarbij komt dat op het vlak van defensie, technologie en economische onafhankelijkheid de Europese Unie geen vuist kan maken.

Europa kijkt dus toe vanaf de zijlijn. Dat lijkt problematisch, maar hoeft het niet te zijn. Hoewel Washington en Beijing de contouren van de nieuwe wereldorde uittekenen, verkeert Europa in de luxe positie dat de omvangrijke Europese markt voor beide grootmachten belangrijk is. Dat Europa geen speler is maar een speelveld, zoals onze voormalige minister-president placht te zeggen, is paradoxaal genoeg ook zijn kracht.

Wat de uitkomst in Beijing ook zal zijn, de Amerikanen zullen het Atlantische bondgenootschap uit eigenbelang blijven koesteren. China zal zijn exportindustrie niet in de waagschaal willen stellen en zich wel twee keer bedenken voordat het een conflict met de Europese Unie riskeert.

Conflictbeheersing

Deze week gaat over veel meer dan diplomatieke foto's of politieke theatermomenten. Het gaat over de vraag of de 21ste eeuw wordt gekenmerkt door gecontroleerde concurrentie of door escalatie zonder vangrails. De ontmoeting tussen Trump en Xi zal die vraag niet definitief beantwoorden. Maar ze kan wel bepalen of de wereld nog beschikt over mechanismen om conflict te beheersen voordat technologie, nationalisme en wantrouwen ontsporen.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*